Teoria i praktyka opieki

Sylabus zajęć

Informacje podstawowe

Kierunek studiów Pedagogika	**Cykl dydaktyczny** 2026/27
Specjalność Pedagogika opiekuńczo-wychowawcza	**Kod zajęć** 11PEDPOWN.12.10677.26
Jednostka organizacyjna Wydział Studiów Edukacyjnych	**Języki wykładowe** polski
Poziom studiów studia pierwszego stopnia	**Obligatoryjność** Fakultatywny specjalnościowy
Forma studiów studia niestacjonarne	**Blok zajęciowy** Przedmioty specjalnościowe
Profil studiów profil ogólnoakademicki	

Koordynator zajęć	Aneta Mac
Prowadzący zajęcia	Aneta Mac, Waldemar Segiet

Okres	**Forma zajęć / liczba godzin / forma zaliczenia**	**Liczba punktów ECTS**
Semestr 2	• Wykład: 15, Zaliczenie z oceną; w tym zajęcia zdalne: ◦ Wykład synchroniczny: 8 • Konwersatorium: 15, Zaliczenie z oceną	5

Cele kształcenia dla zajęć

Kod	Cel
C1	Przekazanie wiedzy z zakresu podstawowych zjawisk, procesów oraz nurtów pedagogiki opiekuńczej
C2	Przekazanie wiedzy z zakresu genezy opieki oraz rozwoju myśli i praktyki opiekuńczej – w aspekcie historyczno- społecznym oraz według stanu aktualnego.
C3	Przekazanie wiedzy z zakresu wybranych dziedzin i aspektów opieki.
C4	Przekazanie wiedzy o roli opieki w życiu społecznym
C5	Przygotowanie do właściwego definiowania i rozumienia „modelu pojęciowego opieki” oraz odmiennych podejść koncepcyjnych.
C6	Przekazanie wiedzy na temat roli opiekuna w życiu społecznym, powinności, zasad wykonywania funkcji opiekuńczych i wynikającej stąd odpowiedzialności.

Efekty uczenia się dla zajęć

Kod	Efekty uczenia się dla zajęć w zakresie	Efekty uczenia się dla kierunku	Metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się dla zajęć
Wiedzy – Student/ka:			
W1	wie jakie jest znaczenie i potrafi zdefiniować pojęcie opieki międzyludzkiej. Zna ogólny zakres i aktualny stan interpretacji pojęcia opieki. Potrafi formułować nowe propozycje spojrzenia na kwestie opieki.	PED_K1_W01, PED_K1_W02	Kolokwium pisemne
W2	zna i rozumie sens podejmowania działań opiekuńczych oraz zasad i procesów leżących u podstaw działań opiekuńczych.	PED_K1_W02	Kolokwium pisemne
W3	zna genezę opieki oraz rozwój myśli i praktyki opiekuńczej w Polsce i na świecie.	PED_K1_W01	Kolokwium pisemne, Prezentacja multimedialna
W4	zna i rozpoznaje różne rodzaje opieki, jej zakresy i kategorie oraz metody i czynności opiekuńcze.	PED_K1_W02	Kolokwium pisemne
W5	rozumie i zna strukturę opieki, potrzeby jako wyznacznik rodzaju, kierunku i stopnia opieki, funkcje opiekuńcze, sytuacje opiekuńcze, stosunek opiekuńczy i atmosferę opieki.	PED_K1_W02	Kolokwium pisemne
W6	zna instytucje w systemie opieki – sieć placówek i instytucji opiekuńczych w państwie. Stowarzyszenia opieki i pomocy społecznej, opieka w środowisku lokalnym.	PED_K1_W04	Kolokwium pisemne
Umiejętności – Student/ka:			
U1	opisuje, analizuje i wyjaśnia zjawiska opieki oraz działania opiekuńcze.	PED_K1_U01, PED_K1_U02	Kolokwium pisemne
U2	rozpoznaje i definiuje czynniki społeczne wyznaczające potrzeby opieki oraz różne kategorie osób potrzebujących opieki.	PED_K1_U01, PED_K1_U03	Kolokwium pisemne
U3	posiada umiejętność definiowania obowiązków, uprawnień i kompetencji opiekuna. Wskazuje na perspektywy samorozwoju w zawodzie opiekuna.	PED_K1_U01, PED_K1_U06	Kolokwium pisemne, Prezentacja multimedialna

Kod	Efekty uczenia się dla zajęć w zakresie	Efekty uczenia się dla kierunku	Metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się dla zajęć
Kompetencji społecznych – Student/ka:			
K1	posiada umiejętność odwoływania się do podstaw etycznych działań opiekuńczych, aksjologicznych podstaw i uzasadnień odnoszących się do zjawisk i procesów opieki.	PED_K1_K02, PED_K1_K03	Kolokwium pisemne, Prezentacja multimedialna
K2	w sposób odpowiedzialny i krytyczny wykorzystuje media cyfrowe oraz szanuje prawo własności intelektualnej	PED_K1_K03	Kolokwium pisemne, Prezentacja multimedialna

Treści programowe dla zajęć

Lp.	Treści programowe dla zajęć	Efekty uczenia się dla zajęć	Formy zajęć
1.	Pojęcie opieki międzyludzkiej. Krytyczny przegląd interpretacji pojęcia opieki. Ogólny zakres i aktualny stan interpretacji pojęcia opieki. Nowe propozycje spojrzenia na kwestie opieki. Pojęcia podstawowe i pochodne w teorii opieki.	W1	Konwersatorium, Wykład synchroniczny
2.	Geneza i rozwój opieki. Społeczna praktyka opieki w rozwoju historycznym. Opieka i myśl opiekuńcza w Polsce. Początki zorganizowanej opieki oraz pierwsze instytucje i organizacje opiekuńcze. Pionierzy opieki i współcześni przedstawiciele opieki.	W3	Konwersatorium, Wykład synchroniczny
3.	Aksjologiczne podstawy opieki. Główne wartości, normy moralne i założenia aksjologiczne zawarte w idei opieki. Norma opiekuńczości, jej interpretacje, uzasadnienie i konsekwencje praktyczne. Opieka jako powinność moralna. Kodeksy opiekuńcze.	W2, K1	Konwersatorium, Wykład synchroniczny
4.	Opieka jako zjawisko społeczne. Różne kategorie osób potrzebujących pomocy. Osoba sprawująca opiekę. Wzór osobowy opiekuna. Potrzeby i ich zaspokajanie. Opieka jako przedmiot polityki socjalnej.	W4, W6, U1, U2, U3	Wykład, Konwersatorium
5.	Rodzaje opieki, zakresy i kategorie. Główne formy opieki, metody i czynności opiekuńcze. Zasady opieki oraz jej struktura (potrzeby jako wyznacznik rodzaju, kierunku i stopnia opieki, funkcje opiekuńcze, sytuacje opiekuńcze i atmosfera opieki).	W4, W5	Wykład, Konwersatorium
6.	Stosunek opiekuńczy. Społeczny kontekst stosunku opiekuńczego, dynamika i drogi powstawania. Powinności opiekuna.	W5, U3	Wykład, Konwersatorium
7.	Konfrontowanie twierdzeń teorii opieki z praktyką. Wybrane obszary w opiece i ich urzeczywistnianie. Kierunki i czynniki zmian w opiece. Innowacje opiekuńczo – wychowawcze.	W2, W6, K2	Wykład, Konwersatorium

Informacje dodatkowe

Forma zajęć	Metody i formy prowadzenia zajęć

Forma zajęć	Metody i formy prowadzenia zajęć
Wykład	Wykład z prezentacją multimedialną wybranych zagadnień
Konwersatorium	Dyskusja, Praca z tekstem, Metoda aktywizująca - konstruowanie "map myśli", Praca w grupach

Forma zajęć	Warunki zaliczenia zajęć
Wykład	uzyskanie pozytywnej oceny będąca rezultatem analizy odpowiedzi na pytania kolokwium i przypisania odpowiedziom punktów: na bdb – powyżej 90% możliwych do uzyskania punktów na db+ - między 81 a 90% możliwych do uzyskania punktów na db - między 71% a 80% możliwych do uzyskania punktów na dst+ - między 61% a 70% możliwych do uzyskania punktów na dst – między 51% a 60% możliwych do uzyskania punktów na ndst – mniej niż 51%
Konwersatorium	uzyskanie pozytywnej oceny będąca rezultatem analizy odpowiedzi na pytania kolokwium i przypisania odpowiedziom punktów: na bdb – powyżej 90% możliwych do uzyskania punktów na db+ - między 81 a 90% możliwych do uzyskania punktów na db - między 71% a 80% możliwych do uzyskania punktów na dst+ - między 61% a 70% możliwych do uzyskania punktów na dst – między 51% a 60% możliwych do uzyskania punktów na ndst – mniej niż 51% - pozytywna ocena z prezentacji sylwetki wybranego prekursora opieki według kryteriów: -bardzo dobry (bdb; 5,0): bardzo dobre przygotowanie prezentacji spełniającej wszystkie kryteria wskazane przez prowadzącego - dobry plus (+db; 4,5): poprawne przygotowanie prezentacji spełniającej wszystkie kryteria wskazane przez prowadzącego, drobne błędy faktograficzne - dobry (db; 4,0): poprawne przygotowanie prezentacji spełniającej większość kryteriów wskazanych przez prowadzącego, błędy językowe i faktograficzne - dostateczny plus (+dst; 3,5): przygotowanie prezentacji z błędami niewymagającymi poprawy, błędy stylistyczne - dostateczny (dst; 3,0): przygotowanie prezentacji z błędami wymagającymi poprawy, błędy językowe i faktograficzne - niedostateczny (ndst; 2,0): brak prezentacji

Literatura

Obowiązkowa

1. Albański L., Gola S., Wybrane zagadnienia z pedagogiki opiekuńczej, Jelenia Góra 2013, (wybrane rozdziały).
2. Jundziłł E., Pawłowska R. (red.), Pedagogika opiekuńcza, przeszłość – teraźniejszość – przyszłość, Wydawnictwo Harmonia, Gdańsk 2008;(wybrane rozdziały).
3. Pyrzyk I., Rozwój teorii i metod polskiej pedagogiki opiekuńczej, Toruń 2006, (wybrane rozdziały).

Dodatkowa

1. Muszyńska E., Miejsce opieki we współczesnej pedagogice, Rocznik Lubuski, T38, cz.2, 2012
2. Pyrzyk I., Prekursorzy pedagogiki opiekuńczej, Warszawa 2000

Nakład pracy studenta i punkty ECTS

Rodzaje zajęć studenta	Średnia liczba godzin* przeznaczonych na zrealizowane rodzaje zajęć
Wykład	15

Konwersatorium	15
Czytanie wskazanej literatury	20
Przygotowanie prezentacji multimedialnej	20
Przygotowanie do zaliczenia	30
Przygotowanie do zajęć	25
Łączny nakład pracy studenta	**Liczba godzin** 125
Liczba punktów ECTS	**ECTS** 5

* godzina (lekcyjna) oznacza 45 minut

Efekty uczenia się dla kierunku

Kod	Treść
PED_K1_K02	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do wypełniania zobowiązań społecznych, współorganizowania działalności na rzecz środowiska społecznego, ma przekonanie o sensie, wartości i potrzebie podejmowania działań pedagogicznych w środowisku społecznym; jest gotowy do podejmowania wyzwań zawodowych; wykazuje aktywność, podejmuje trud i odznacza się wytrwałością i samodzielnością w realizacji indywidualnych i zespołowych działań profesjonalnych w zakresie pedagogiki, w szczególności w zakresie wybranego modułu specjalnościowego, myśli i działa w sposób przedsiębiorczy
PED_K1_K03	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do odpowiedzialnego pełnienia ról zawodowych, w tym: ma przekonanie o wadze zachowania się w sposób profesjonalny, refleksji na tematy etyczne i przestrzegania zasad etyki zawodowej oraz wymaga tego od innych, dostrzega i formułuje problemy moralne i dylematy etyczne związane z własną i cudzą pracą, poszukuje optymalnych rozwiązań, postępuje zgodnie z zasadami etyki oraz podejmuje działania na rzecz rozwoju etosu pedagoga, dba o dorobek i tradycje zawodu
PED_K1_U01	Absolwent/ka potrafi wykorzystywać wiedzę teoretyczną z zakresu pedagogiki oraz powiązanych z nią dyscyplin w celu analizowania i interpretowania problemów edukacyjnych, wychowawczych, opiekuńczych, kulturalnych i pomocowych, a także motywów i wzorów ludzkich zachowań, w szczególności w zakresie wybranego modułu specjalnościowego oraz wykorzystywać ją do formułowania i rozwiązywania złożonych i nietypowych problemów oraz wykonywania zadań o różnym stopniu złożoności w nieprzewidywalnych warunkach
PED_K1_U02	Absolwent/ka potrafi prezentować własne pomysły, wątpliwości i sugestie, popierając je argumentacją w kontekście wybranych perspektyw teoretycznych, poglądów różnych autorów oraz dokonuje ich krytycznej analizy, syntezy oraz twórczej interpretacji
PED_K1_U03	Absolwent/ka potrafi oceniać przydatność typowych metod, procedur i dobrych praktyk do realizacji zadań związanych z różnymi sferami działalności pedagogicznej, w szczególności w zakresie wybranego modułu specjalnościowego; potrafi dobierać właściwe sposoby rozwiązywania problemów pedagogicznych wykorzystując metody i narzędzia, adaptować określone metody działania do zaistniałych sytuacji z wykorzystaniem zaawansowanych technik informacyjno- komunikacyjnych (ICT)
PED_K1_U06	Absolwent/ka potrafi planować i realizować własne uczenie się przez całe życie oraz projektować ścieżkę własnego rozwoju
PED_K1_W01	Absolwent/ka zna i rozumie w zaawansowanym stopniu terminologię używaną w pedagogice z uwzględnieniem terminologii związanej z wybranym modułem specjalnościowym, rozumie jej źródła oraz miejsce pedagogiki w systemie nauk i jej przedmiotowe i metodologiczne powiązania z innymi dyscyplinami naukowymi; a także filozoficzne, społeczno-kulturowe, historyczne, biologiczne, psychologiczne i medyczne podstawy działalności pedagogicznej
PED_K1_W02	Absolwent/ka zna i rozumie w zaawansowanym stopniu teorie stosowane w pedagogice dotyczące socjalizacji, wychowania, edukacji i rozwoju człowieka z uwzględnieniem wiedzy z zakresu wybranego modułu specjalnościowego, obejmującą terminologię, teorię i metodykę
PED_K1_W04	Absolwent/ka zna i rozumie w zaawansowanym stopniu rodzaje struktur i więzi społecznych, instytucje życia społecznego, środowiska wychowawcze z uwzględnieniem środowisk związanych z wybranym modułem specjalnościowym, a także procesy komunikowania interpersonalnego i społecznego